

сумі коштів, в залежності від навичок та вмінь управління ризиками підприємницької активності, загальної ефективності діяльності суб'єкта підприємництва та з обов'язковим врахуванням економічної ситуації на ринках.

Література:

1. Воловець Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: Алерта, 2006. 199 с.
2. Волошина С.В. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. КЕІ КНУ: 2015. 234 с.
3. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 256 с.
4. Гудзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 180 с.
5. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підруч. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

Пятачук А.С.,
здобувач вищої освіти
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник: Мікуляк К.А.,
асистент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет

ПРАВОВІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТНОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

Державний сектор не може здійснювати свої функції без адекватної системи управління державним бюджетом. Для ефективного управління державним бюджетом має діяти розвинена система збору та обліку інформації щодо джерел доходів та напрямів видатків з бюджету, контроль за використанням цих видатків на всіх рівнях. Для цього необхідний сучасний та здатний виконувати покладені на нього функції бюджетний облік. Адекватна система бюджетного обліку здатна зробити значний вклад в підтримання фінансової дисципліни в бюджетних установах, зібрати своєчасну та змістовну інформацію про стан державного бюджету, його виконання на всіх рівнях, та узагальнити її для надання вищим органам державної влади, допомагати здійснювати антикорупційний контроль. Тобто дане питання є актуальним в аспекті підвищення ефективності державного управління.

Дослідження бюджетного обліку в Україні, як в теоретичній, так і практичній площині проводили такі вчені як: Свірко С.В., Штимер Л.Т., Сушко Н.І., Гізатуліна Л.В., Шара Є.Ю. та інші.

Погоджуємось зі Свірко С.В. [1], що для модернізації бюджетного обліку необхідно покращувати його законодавчо-нормативну базу, змінювати її

відповідно до потреб ефективного управління державним бюджетом та провадити відповідну вимогам обліку підготовку бухгалтерів.

При цьому основним напрямом оновлення законодавчо-нормативної бази бюджетного обліку в Україні є усунення розбіжностей між міжнародними та національними стандартами обліку, імплементація міжнародного законодавства до вітчизняного правового поля у сфері бухгалтерського обліку.

Узагальнюючи роботи Штимер Л.Т. [2], Сушко Н.І. та Гізатуліної Л.В. [3], ми можемо стверджувати, що бюджетний облік - це бухгалтерський облік, який має свої специфічні риси оскільки призначений до ведення в бюджетних установах та безпосередньо пов'язаний з обліком виконання бюджету і кошторисів бюджетних установ. Він необхідний для збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому виразі про стан та рух активів і зобов'язань органів державної влади.

Специфіка обліку в бюджетних установах полягає у тому, що бюджетні організації мають державну форму власності та є неприбутковими. Тобто, метою існування бюджетних установ є не отримання прибутку, а виконання певних завдань, покладених державою на цю установу, виконання необхідної соціальної ролі, яку не можуть виконувати приватні прибуткові організації, задоволення потреб суспільства.

На сьогодні бюджетний облік та звітність в Україні регулюється главою 10 Бюджетного кодексу України [4] «Бухгалтерський облік та звітність про виконання Державного бюджету України».

Відповідно до статті 56 Бюджетного кодексу України «Ведення бухгалтерського обліку виконання Державного бюджету України» бухгалтерський облік операцій, що мають зв'язок із виконанням бюджету здійснюється органом Казначейства України (на сьогодні - це Державна казначейська служба України) у порядку встановленому Міністерством фінансів України. Саме Міністерство фінансів здійснює розробку методичних рекомендацій та вимог до бюджетного обліку, форм звітності. Серед них дуже вагому роль відіграють Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку в державному секторі та План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. Повний список нормативних та методичних документів щодо ведення бюджетного обліку відображений на сайті Міністерства фінансів України [5].

Звітність щодо стану виконання державного бюджету та кошторисів необхідно складати відповідно до вимог статті 58 Бюджетного кодексу України «Звітність про виконання Державного бюджету України». Згідно з цією статтею звітність щодо виконання державного бюджету, кошторисів поділяється на фінансову та бюджетну.

Бюджетна звітність – це єдина система даних про стан виконання державного бюджету на всіх його рівнях, виконання кошторисів. Вона має відображати інформацію про всі надходження та видатки державного бюджету та бюджетних установ [6].

Суб'єктами бюджетного обліку та звітності є органи державного сектору. Серед них є органи, які формують та подають звітність:

- розпорядники та одержувачі бюджетних коштів;
- міністерства, головні розпорядники коштів державного бюджету;
- головні розпорядники коштів місцевого бюджету.

А є суб'єкти, що безпосередньо приймають звітність та утворюють інформаційно-аналітичну систему :

- органи Казначейства та розпорядників бюджетних коштів вищого рівня;
- орган Казначейства України;
- Рахункова палата;

Об'єкти бюджетного обліку та бюджетної звітності наступні:

- доходи та видатки бюджету;
- бюджетні фонди та резерви;
- грошова готівка у комерційних банках;
- кошти у розрахунках між бюджетами;
- матеріальні цінності бюджетних установ і т.д.

Таким чином, бюджетний облік та звітність є важливою частиною системи збору та узагальнення інформації про стан державного бюджету та бюджетних установ. На цій інформації будуть засновані рішення органів державного управління щодо майбутнього розподілу державних коштів, доцільності певних категорій витрат. Саме цей момент робить питання, пов'язані з покращенням обліку у бюджетних установах актуальним.

За умов подальшого розвитку інтеграційних процесів та глобалізації економіки зростає потреба у реформуванні бухгалтерського обліку в бюджетних установах згідно з міжнародними стандартами, що є важливою передумовою для більш ефективного та простого функціонування облікової системи та поглиблення міжнародного співробітництва.

Література:

1. Свірко С.В. Модернізація бюджетного обліку як інструменту спішної інтеграції національної економіки до світового господарства. *Актуальні Проблеми Економіки*. 2014. № 5. С. 478-484.
2. Штимер Л.Т. Облікова система установ державного сектору економіки: проблеми та перспективи розвитку. *Економічний форум*. 2015. №1. С. 278-283.
3. Сушко Н.І., Гізатуліна Л.В. Реформування системи бухгалтерського обліку в державному секторі. *Незалежний аудитор*. 2012. № 6. С. 56-57.
4. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата останнього звернення: 17.04.2021).
5. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja> (дата останнього звернення: 16.04.2021).
6. Хорунжак Н.М. Проблеми та передумови уніфікації обліку в бюджетній сфері. *Галицький економічний вісник*. 2009. № 2. С. 152-156.